

УДК 159.923:316.485.6: 377.4

Олена УРУСОВА,
*сертифікований медіатор Українського Центру медіації
при Києво-Могилянській Бізнес Школі [kmb], м. Київ*

ПРОГРАМА ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО МЕДІАТОРА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті висвітлено результати розробки програми формування психологічної готовності майбутніх медіаторів до професійної діяльності. Визначено зміст та структурні компоненти із відповідними показниками психологічної готовності майбутнього медіатора до професійної діяльності. Наведено структуру та обсяг навчального матеріалу програми, критерії оцінки рівня сформованості психологічної готовності майбутніх медіаторів до професійної діяльності.

Ключові слова: *програма, психологічна готовність, професійна діяльність, структурні компоненти, оцінка сформованості, критерії оцінки.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. На сьогодні суспільство наращує запит на проведення ефективних переговорних процесів, а якісно підготовлених медіаторів бракує, що актуалізує проблематику їх належного рівня професійної підготовки. Результати компаративного аналізу сучасних вітчизняних та закордонних програм підготовки майбутніх медіаторів [16, с. 117] свідчать про недостатній рівень розробленості проблематики формування психологічної готовності вказаних фахівців до професійної діяльності як важливого соціально-психологічного аспекту їх освітньої підготовки. Сьогодні професійна навчальна діяльність у цій галузі повинна мати

© Урусова О.

на меті створення умов та формування у молодого медіатора професійної ідентичності, професійної культури та свідомості, що можливо зробити шляхом введення окремих спеціалізованих підготовчих заходів у вигляді авторської програми формування психологічної готовності майбутніх медіаторів до професійної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. С. Д. Максименко та М. М. Заброцький зазначають, що “психологічна готовність до певної діяльності є істотною передумовою її цілеспрямованості, регулювання, стійкості й ефективності. Вона являє собою цілісне виявлення особистості, включаючи її переконання, погляди, ставлення, почуття, вольові та емоційні якості, знання, навички і вміння, установки” [10, с. 6].

Проблематика психологічної готовності особистості до професійної діяльності досить широко вивчена у сучасній психологічній науці у межах двох основних підходів до феномену психологічної готовності: функціональний та особистісний.

У межах функціонального підходу психологічна готовність розглядається як певний психічний стан, що зумовлює ефективність виконання діяльності (В. Й. Бочелюк, Ф. Генев, Л. М. Карамушка, О. Ц. Пуніта ін. [2; 4; 6; 13]).

У межах особистісного підходу психологічна готовність розглядається як стійке ієрархічне особистісне утворення з низкою компонентів (мотиваційний, когнітивний, операційний, емоційно-вольовий тощо), що у сукупності дозволяють суб'єкту ефективно здійснювати діяльність (М. І. Дяченко, Л. О. Кандибович, В. О. Моляко, Т. Д. Щербан та ін. [5; 11; 15]).

Метою статті є оприлюднення результатів розробки програми формування психологічної готовності майбутніх медіаторів до професійної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. При розробці програми формування психологічної готовності майбутніх медіаторів до професійної діяльності (надалі – Програма) ми виходили із розуміння, що медіація як професійна діяльність розглядається слухачами

як підвищення кваліфікації, самореалізація, додатковий прибуток. Окрім того, учасники Програми вже мають базові навички з медіації, володіють глосарієм, мають певний багаж знань, сформовані психологічні установки щодо стилів роботи, труднощів тощо. Однак, в українських реаліях відсутня сформованість образу майбутньої професії медіатора або спостерігається розбіжність уявленого образу майбутньої діяльності із реальністю. Так, українському пересічному громадянину важко уявити зовнішні прояви медіації за аналогом діяльності лікаря чи викладача, смислове та візуальне наповнення яких ми чітко розуміємо з дитинства, бо медіація – зовсім нова, недостатньо популяризована діяльність. Тому при виборі програм підготовки майбутні медіатори у більшості своїй не можуть здійснити адекватне професійне оцінювання відповідності своїх вже набутих професійно-важливих якостей вимогам обраної професійної діяльності, майбутньому гармонійному знаходженню у новій професії, що може стати суттєвою перепорою для подальшого якісного формування психологічної готовності до професійної діяльності.

Під професійною діяльністю медіатора (медіаційна діяльність) нами розуміється модель суб'єкт-суб'єктної взаємодії, що спрямована на реалізацію цілей та завдань усіх її учасників під час врегулювання міжособистісного (міжгрупового) конфлікту.

Базою для розробки авторської Програми є визначення змісту та структурних компонентів психологічної готовності майбутніх медіаторів до професійної діяльності. Зупинимось на них детальніше.

При окресленні змісту та структури психологічної готовності майбутніх медіаторів було враховано, перш за все, головні складові медіаційного процесу: зміст, процедури, емоції, що зумовили вибір таких складників психологічної готовності майбутніх медіаторів до професійної діяльності, як мотиваційний (зміст); операційний (процедури); емоційний (відповідно, емоції).

Ураховуючи, що особистість медіатора і є, фактично, “інструментом його професійної діяльності” [3, с. 32], нами задіяно саме особистісний підхід при формуванні психологічної готовності майбутніх медіаторів до професійної діяльності.

Отже, психологічна готовність майбутнього медіатора до професійної діяльності складається із чотирьох структурних компонентів, а саме: мотиваційного (система мотивів, що формують ставлення до професії та спонукають особистість до професійної діяльності);

емоційного (система нервово-фізіологічних особливостей, що допомагає особистості адекватно регулювати свою поведінку протягом професійної діяльності);

особистісного (система психологічно професійно важливих якостей, що зумовлює самопізнання особистості у професійній діяльності);

операційного (система знань, умінь та навичок, що зумовлює професійну обізнаність особистості до професійної діяльності).

За результатом аналізу констатувального експерименту було визначено відповідні показники кожного структурного компоненту психологічної готовності, а саме:

1) показники мотиваційного компоненту:

рівень сформованості мотивів вибору професії – серед внутрішніх (інтровертних) мотивів можуть бути можливість приносити користь людям, допомагати іншим, розширення кола для спілкування, задоволення від власної значущості тощо. Серед зовнішніх (екстравертних) мотивів – бажання матеріального заохочення (як пряме – у вигляді додаткового заробітку, так і опосередковане – підвищення у кар’єрі завдяки наявності додаткової кваліфікації), публічне визнання себе у ролі експерта, можливість розв’язання власних проблем тощо;

ціннісні орієнтації – ціннісно-сміслові орієнтири самого медіатора значно глибші, ніж робота із конфліктом чи у зоні конфлікту. Одним із базових постулатів медіаторів є розуміння, що немає поганих людей чи вчинків, є люди, що потрапили у складні життєві обставини та потребують допомоги. Тому розуміння важливості цінності медіаційної діяльності для інших, щира віра у перспективність медіації, центрованість на інших є принциповими критеріями для професійного самовизначення особистості. Досить образним у цьому контексті є висловлювання І. Д. Бех про цінність служіння, де “безкорислива і дійова любов людини до людини означає, що кожну людину інша розглядає не як засіб, а як мету” [1, с. 28–29];

2) показники емоційного компоненту:

рівень розвитку рефлексивної сфери особистості “як спосіб однієї людини зрозуміти іншу, відштовхуючись у процесах міжособистісної взаємодії від уявлень про себе” [8, с. 37]. Фактично, мова йде про здатність медіатора до глибинного самоаналізу, самопізнання, концентрації, самоорганізації, здатність швидко впоратись зі стресом, свідоме формування довірчих відносин з обома учасниками процесу, властивість до емпатії тощо;

рівень емоційного інтелекту – характеризується “як здатність розуміння та керування емоціями, як власними, так і чужими” [9, с. 264]. Мова йде про емоційну зрілість медіатора, емоційне лідерство (здатність впливати на емоції інших), вміння керувати власними емоціями, відсутність страху перед емоціями інших, вмінням встановлювати контроль над емоційним станом учасників конфлікту, якісно інтерпретувати їх справжній емоційний стан тощо;

3) показники операційного компоненту:

комунікативна компетентність – “ступінь задовільного оволодіння певними нормами спілкування, поведінки, як результат навчання, засвоєння соціально-психологічних еталонів, стандартів, стереотипів поведінки, оволодіння “технікою” спілкування” [10, с. 7]; здатність медіатора встановлювати та підтримувати необхідний рівень міжособистісного спілкування у медіаційному процесі, а саме: він задає ефективні запитання (такі, що допомагають рухати процес уперед), перефразовує, резюмує, надає підтримувальний зворотний зв'язок учасникам конфлікту, переформує “токсичні” висловлювання сторін у нейтральні, підтримує норми комунікації (принципи медіації), керує комунікацією між сторонами тощо;

професійна компетентність – знання особливостей професійної царини медіації: знання типів і видів конфлікту, психології конфлікту, володіння технологією переговорного процесу, володіння техніками та інструментами медіаційного процесу, уміння аналізувати конфліктні ситуації, уміння використовувати конструктивні стратегії та тактики розв'язання міжособистісних конфліктів, знання майбутніх труднощів професії тощо;

4) показники особистісного компоненту:

психічна саморегуляція – “цілеспрямована зміна окремих психофізіологічних функцій та психічних станів у цілому, що здійснюється шляхом спеціально організованої активності” [6, с. 52], – здатність медіатора протистояти тиску зовнішніх обставин, з опорою на власний життєвий і професійний досвід обирати оптимальну стратегію поведінки для розв’язання проблеми, здатність самоналаштуватися та переналаштуватися, створювати оптимальні внутрішні умови для виконання професійної діяльності тощо;

здатність працювати у конфліктному середовищі – психологічне сприйняття “арени конфлікту”, свідоме прагнення до налагодження міжособистісної взаємодії у постійному колі конфліктогенів – знаходження у епіцентрі конфлікту, серед негативних емоцій учасників, різноманітних конфліктогенів, негативних психологічних чинників, агресивного стилю поведінки учасників, негативної критики у власний адрес тощо;

толерантність – сприйняття суб’єктів медіаційного процесу як особистостей без здійснення оцінки їх персональних якостей, поведінки чи висловлювань. Для медіатора принциповим є наявність природної толерантності як засобу життєвої стратегії, котру неможливо створити штучно (якщо і можливо, то на досить короткий термін). Відсутність толерантної життєвої позиції серед особистих якостей медіатора не уможлиблює дотримання ключових принципів медіації – нейтральності та неупередженості у його професійній діяльності.

Мета Програми – формування психологічної готовності майбутніх медіаторів до професійної діяльності.

Завдання Програми – розвиток здатності учасників медіаційного процесу до спостереження психологічної реальності (відокремити бажане від реального), формування внутрішньої власної установки на професійну діяльність (професійна мотивація), розвиток здатності до самостійної психопрактичної діяльності, підвищення рефлексивного потенціалу учасників.

Обсяг та організаційна форма. Програмою передбачено 32 години тренінгово-симуляційних занять та 15 робочих днів польової супер-

візії; складається із трьох взаємопов'язаних та взаємодоповнюючих частин. Під час розробки програми використано такі форми роботи: групові дискусії, метод “незавершених речень”, “мозкові штурми”, кейс-стаді, симуляція, робота у малих групах, робота у великому колі, надання зворотного зв'язку, рефлексивне коло, вправи, самостійна робота у вигляді опрацювання певного переліку рекомендованої літератури, ведення щоденника тощо.

Загальна частина – тренінгово-симуляційна – як форма психологічної взаємодії на основі інтерактивних методів групової роботи, складається з чотирьох занять по 8 робочих годин, що спрямовані на розвиток визначених структурних компонентів психологічної готовності медіаторів (мотиваційного, емоційного, операційного особистісного). Важливим елементом Програми є наявність постійного зворотного зв'язку, що у психології “розглядається в контексті міжособистісного спілкування, тобто в контексті суб'єкт-суб'єктних відносин і виступає найважливішою умовою процесу набуття людиною власного Я” [12, с. 123].

Перш за все, це відбувається шляхом відпрацювання навчальних симуляцій, для яких нами було розроблено чотири авторських кейси, де акцент зроблено на проблемні зони формування структурних компонентів психологічної готовності майбутніх медіаторів до самостійної фахової діяльності.

Зазначимо, що всі навчальні симуляції відбуваються у формі “акваріуму” та передбачають подальший відеоаналіз. Після завершення симуляції здійснюється групове обговорення та надання викладачем зворотного зв'язку учасникам (відмічає вдалі фрази, техніки, вербалізує приховані жести, міміку, в окремих випадках приводить відеоаналіз симуляцій). Учасники Програми вербалізують власні почуття, що переживали під час симуляції, аналізують власні помилки, роблять спроби оцінити дії партнерів, що були ними пропущені, резюмують нові технологічні та інструментальні набутки.

На завершенні кожного заняття передбачається рефлексивне обговорення (т. з. “рефлексивне коло”), коли учасники по черзі розповідають, що було для них найважливішим протягом цього дня, які вис-

новки вони зробили, які нові запитання у них виникли, що дозволяє актуалізувати процеси самовизначення учасників Програми.

Під час використання загальної частини Програми учасники отримують два завдання для самостійного виконання.

1. Ведення щоденника спостереження, що “разом з навчальною супервізією та зворотним зв’язком від колег, є одним із дієвих засобів самоаналізу роботи медіатора” [7]. У кінці кожного дня учасник програми робить власні рефлексивні нотатки: що трапилось сьогодні у процесі (опис досвіду, труднощів, що виникали); які з цього можемо зробити висновки (аналіз ситуації, роздуми, почуття); які подальші кроки необхідно зробити.

2. Ознайомлення із переліком рекомендованих книг, що містять стенографічні описи медіаційних справ із коментарями самих медіаторів, з метою складання власної скарбнички “ефективних” запитань, які учасники потім можуть використовувати під час симуляцій.

Індивідуальна частина – польова супервізія проводиться сумісно із супервізором (у ролі ко-медіатора) під час опрацювання реальної медіаційної справи. Завдання цього етапу – набуті протягом попередньої підготовки знання, уміння та навички з метою впровадження у реальній медіаційній справі із допомогою досвідченого експерта, з отриманням професійної підтримки та наданням розвивального зворотного зв’язку від досвідченого експерта (супервізора).

Характерною особливістю індивідуальної частини є залучення супервізора у якості ко-медіатора, активного учасника процесу, а не просто спостерігача. Польова супервізія складається із двох етапів – (1) самостійне залучення реальної медіаційної справи учасником Програми та (2) проведення медіаційної справи сумісно із супервізором як ко-медіатора й отримання розвивального зворотного зв’язку від нього.

Окремо зауважимо, що самостійне залучення учасників конфлікту у медіаційний процес та наявність власних реальних медіаційних кейсів протягом професійної підготовки є важливим етапом формування психологічної готовності майбутнього медіатора до професійної діяльності – учасники Програми отримують сертифікат, вже

маючи чітке уявлення про систему повного циклу медіації (від запрошення учасників конфлікту на першу ознайомчу зустріч до принципів розрахунків тощо).

Під час здійснення медіаційної діяльності супервізор використовує бланк спостереження щодо результатів стажування учасника Програми.

Завершальним етапом впровадження авторської Програми є оцінка рівня сформованості психологічної готовності медіатора до самостійної професійної діяльності за методом “Оцінка 360°” (або кругова оцінка) – метод оцінки особистості за професійними компетенціями від партнерів з міжособистісної взаємодії (не менше чотирьох осіб, що дозволяє уникнути суб’єктивного фактору в оцінці респондента однією людиною).

Незалежними експертами виступають чотири особи, які мають безпосередньо міжособистісну взаємодію з учасниками Програми – викладач тренінгово-симуляційної частини; супервізор, який виступав ко-медіатором у польовій супервізії; учасник медіаційного процесу (Сторона конфлікту); а також здійснюється самооцінка учасником самої Програми.

Оцінка рівня сформованості психологічної готовності медіатора до самостійної професійної діяльності здійснюється за 5-бальною шкалою.

Загальна оцінка рівня сформованості психологічної готовності майбутнього медіатора до професійної діяльності має функціональну залежність (f) від усіх компонент його психологічної готовності, а саме:

$$r^{\circ} = f(a_1; a_2; a_3; a_4) ,$$

де r° – рівень сформованості психологічної готовності до професійної діяльності;

a_1 – значення мотиваційного компоненту;

a_2 – значення емоційного компоненту;

a_3 – значення особистісного компоненту;

a_4 – значення операційного компоненту.

З метою оцінки рівня сформованості психологічної готовності його максимальне значення було взято за 1 (одиницю). Для оцінки проміжних значень рівня сформованості доцільно виділити чотири

проміжних критерії структурного компоненту психологічної готовності медіатора:

$0,25 \geq r^o - 0$ – мінімальний критерій (рівень розвитку, коли характеристики показників структурного компоненту виявляються далеко не завжди, але учасник програми вже розуміє важливість їх прояву і намагається їх розвивати);

$0,5 \geq r^o - 0,25$ – середній критерій (рівень базового розвитку, що дозволяє демонструвати характеристики показників структурного компоненту в більшості професійних ситуацій);

$0,75 \geq r^o - 0,5$ – достатній критерій (рівень розширеного розвитку, що дозволяє виявляти характеристики показників структурного компоненту не тільки в стандартних, але і в складних ситуаціях);

$1 \geq r^o - 0,75$ – високий критерій (рівень розвитку, що дозволяє виявляти характеристики показників структурного компоненту в надскладних умовах, розвивати стандарти та навчати інших).

Значення відповідної компоненти (від α_1 до α_4) визначають за (1):

$$\alpha_i = \frac{1}{\kappa_i} \sum_{n=1}^{\varepsilon_i} b_n, \quad (1)$$

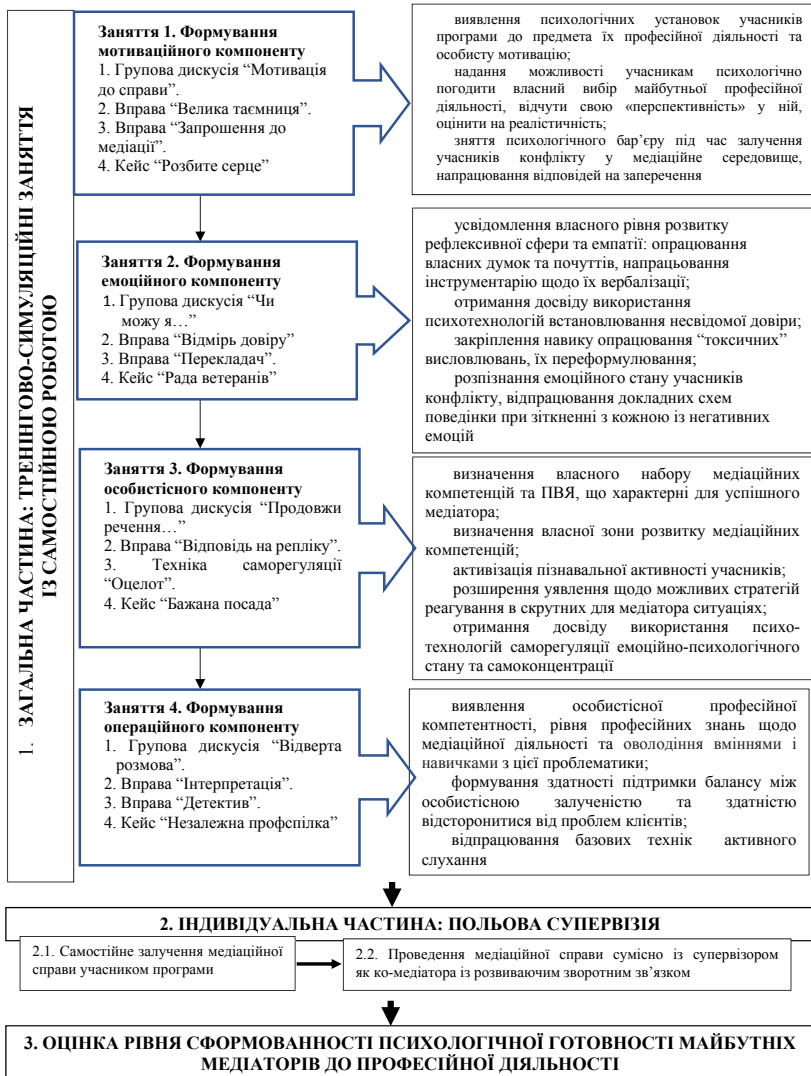
де κ_i – коефіцієнт максимального значення суми бальної оцінки за відповідною анкетною щодо оцінки i -ї компоненти;

ε_i – максимальна кількість запитань в анкеті для оцінки i -ї компоненти;

b_n – оцінка за бальною шкалою відповідного запитання анкети щодо оцінки i -ї компоненти.

На заключному етапі використання Програми учасники заповнюють анкету оцінки ефективності Програми, що має на меті систематизувати всі отримані результати протягом тренінгово-симуляційних занять та польової супервізії.

Для подальшого використання у системі фахової підготовки майбутніх медіаторів розроблено модель авторської Програми, що є гнучкою, де викладач, за потреби чи побажанням учасників, може додавати певні елементи – скоригувати заняття, посилити вправи, ввести

Структурна схема моделі формування психологічної готовності майбутніх медіаторів до професійної діяльності при впровадженні Програми

нові кейси тощо. На рисунку відображено структурну схему моделі формування психологічної готовності майбутніх медіаторів до професійної діяльності при впровадженні авторської Програми.

Ураховуючи міждисциплінарний характер медіаційної діяльності, її новизну для українського суспільства та відсутність легалізації, здобуття медіаційних навичок та вмінь розглядаються в Україні людьми різного віку та професійного фаху як отримання додаткової освіти або підвищення кваліфікації, опанування нових знань, що допомагають не тільки у професійній діяльності, а й усьому життєвому просторі.

Висновки. Результати формувального експерименту нашого дослідження свідчать [14], що авторська програма формування психологічної готовності майбутніх медіаторів до професійної діяльності є ефективною, а її використання в умовах вищих навчальних закладів сприяє підвищенню рівня професійної компетентності фахівців з медіації.

Перспективи подальшого дослідження. На жаль, обсяг статті не дозволяє нам розкрити всі особливості програми формування психологічної готовності майбутніх медіаторів до професійної діяльності. Перспективою подальшого дослідження ми вбачаємо розробку практичних рекомендацій для викладачів з медіації щодо впровадження вищезазначеної програми у професійній підготовці.

Список використаної літератури

1. Бех І. Д. Виховання особистості. У 2 кн. / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – Кн. 1. : Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. – 280 с.
2. Бочелюк В. Й. Психологічні засади готовності учасників освітньої діяльності до управління інноваційними процесами в школі : док. ... психол. наук : 10.00.05 / В. Й. Бочелюк// Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України. – К., 2004. – 360 с.
3. Варлакова Є. О. Формування готовності майбутніх практичних психологів до розв'язання міжособистісних конфліктів : дис. ...канд. псих. наук : 19.00.05 / Інституті психології імені Г. С. Костюка НАПН України. – К., 2011. – 261 с.
4. Генев Ф. Психология управления / Ф. Генев; пер. с болгар. – М. : Прогресс, 1982. – 369 с.

5. Дьяченко М. И. Психологические проблемы готовности к деятельности / М. И. Дьяченко, Л. А. Кандилович. – Минск : БГУ, 1976. – 173 с.
6. Карамушка Л. М. Психологія управління конфліктами в організації (на матеріалах діяльності освітніх організацій) : монографія / Л. М. Карамушка, Т. М. Дзюба. – К. : Наук. світ, 2009. – 268 с.
7. Коваль Р. Г. Навьки медиатора : концентрация и самооценка (часть 1–3). [Электронный ресурс] / Р. Г. Коваль. – Режим доступа : <http://actngo.info/article/navyki-mediatora-i-samoocenka-koncentraciya-i-samoocenka-chast-3>
8. Лефевр В.А. Конфликтующие структуры. 2-е изд., перераб. и доп. / В. А. Лефевр. — М.: Изд-во “Советское радио”, 1973. – 217 с.
9. Люсин Д. В. Опросник на эмоциональный интеллект ЭМИн : новые психометрические данные / Под ред. Д. В. Люсина, Д. В. Ушакова // Социальный и эмоциональный интеллект: от моделей к измерениям. – М. : Институт психологии РАН, 2009. – С. 264–278.
10. Максименко С. Д. Технологія спілкування (комунікативна компетентність учителя : сутність і шляхи формування) / С. Д. Максименко, М. М. Заброцький. – К. : Главник, 2005. – 112 с.
11. Моляко В. О. Психологічна готовність до творчої праці / В. О. Моляко. – К. : Знання, 1989. – 48 с.
12. Петровская Л. А. Теоретические и методические проблемы социально-психологического тренинга / Л. А. Петровская. – М. : Из-во Моск. ун-та, 1982. – 168 с.
13. Пуни А. Ц. Некоторые психологические вопросы готовности к соревнованиям в спорте: избранные лекции / А. Ц. Пуни. – Л. : ГДОИФК, 1973. – 32 с.
14. Урусова О. Г. Результати експериментальної перевірки програми формування психологічної готовності майбутніх медіаторів до професійної діяльності / О. Г. Урусова // Організаційна психологія. Економічна психологія. – Науковий журнал [За наук. редак. С. Д. Максименка та Л. М. Карамушки] – Київ : Логос, – 2017. – № 1 (8). – С. 76–84.
15. Щербан Т. Д. Психологія навчального спілкування : монографія / Т. Д. Щербан. – К. : Міленіум, 2004. – 346 с.
16. Urusova O. G. (2016). Psycho-pedagogical peculiarities of mediator's training: comparative analysis / “Psychology, Special Pedagogy and Social Work”, Quarterly scientific journal of State Pedagogical University “Ion Creangă”. – Chisinau, Republic of Moldova. – № 44 (3). – pp. 111–118.

Рецензент – доктор психологічних наук, професор Волобуєва О. Ф.

Урусова Е. Г. Программа формирования психологической готовности будущих медиаторов к профессиональной деятельности

Статье освещены результаты разработки программы формирования психологической готовности будущих медиаторов к профессиональной деятельности. Определены содержание и структурные компоненты с соответствующими показателями психологической готовности будущего медиатора к профессиональной деятельности. Описаны структура и объем учебного материала программы; критерии оценки уровня сформированности психологической готовности будущих медиаторов к профессиональной деятельности.

Ключевые слова: программа, психологическая готовность, профессиональная деятельность, структурные компоненты, оценка сформированности, критерии оценки.

Urusova O. G. Program of Formation of Future Mediators' Psychological Readiness for the Professional Activity

The article deals with the content and structure of the author's program of formation of future mediators' psychological readiness for the professional activity.

In this context, the mediation activity is the model of subject-subject interaction which implementing the goals and objectives of the participants in the settlement of interpersonal (inter-group) conflict.

The content and structural components of future mediators' psychological readiness for the professional activity are the basis for the development of author's program.

The structure and related indicators of future mediators' psychological readiness for the professional activity have been defined:

the motivational component consists of the motives of career choices and values;

the emotional component includes the level of reflective areas of personality and level of emotional intelligence;

the operational component includes communicative competence and professional competence;

the personal component includes psychic self-regulation, the ability to work in the conflict environment, tolerance.

The structure and amount of the educational materials of the author's program are revealed. There are 32 hours of training and simulation exercises and 15 days he so called of the "field" of supervision. The author's program consists of the three interrelated and complementary parts: the general (training and simulation), the individual (field supervision) and the evaluation of formation of the psychological readiness to professional activity.

There is a lot of the forms of the work with the author's program: group discussion, incomplete sentences, brainstorming, case studies, simulations, work in the small groups, working in a large circle, providing feedback, reflexive circle, exercises, independent work, keeping a diary.

The general part – the training and simulation – is a form of the psychological interaction through interactive methods of group work and consists of four sessions for developing of the mediators' work readiness structural components (motivational, operational, emotional and personal ones).

The individual part – the "field" supervision is conducted jointly with the supervisor (as co-mediator) during the processing of the real mediation. The "field" supervision has two stages – (1) the self attracting real mediation cases for participators in the program, and (2) interaction between supervisor and co-mediators for receiving the development feedback in it.

In addition, the evaluation of the level of formation of the psychological readiness mediator is the final stage of the author's program (by the method of "Assessment 360°"). The author of the article also describes the four criterias of the evaluation of the future mediators' psychological readiness for the professional activity (minimum, average, sufficient and high ones).

Keywords: *program, psychological readiness, professional activity, structural components, evaluation, criteria.*